

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 286/2021-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a zo sudcov Miroslava Duriša a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátskou kanceláriou AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s. r. o., Kmet'ova 26, Košice, IČO 47 237 406, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Róbert Ružbašán, proti postupu Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 276/2019 a jeho uzneseniu z 24. augusta 2020 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 11. decembra 2020 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namietal porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 Co 276/2019 (ďalej len „napadnutý postup krajského súdu“). Zároveň navrhoval, aby ústavný súd zrušil rozsudok (správne má byť uznesenie, pozn.) krajského súdu č. k. 11 Co 276/2019 z 24. augusta 2020 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“) a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okrem toho sťažovateľ žiadal aj o priznanie náhrady trov konania v sume 450,28 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) č. k. 36 C 195/2012 z 5. marca 2019 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bolo vyporiadané bezpodielové spoluvlastníctvo manželov, každej zo strán sporu bola uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok v sume 76,50 eur, žiadnej zo strán sporu nebol priznaný nárok na náhradu trov konania a žalovanej bol priznaný nárok na náhradu trov odročeného pojednávania v rozsahu 100 %. Rozsudok okresného súdu vo výroku o náhrade trov odročeného pojednávania sťažovateľ napadol odvolaním. Uznesením krajského súdu bol rozsudok okresného súdu v napadnutom výroku potvrdený.

II. Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ uviedol, že rozsudkom okresného súdu bol žalovanej priznaný nárok na náhradu trov odročeného pojednávania konaného 13. decembra 2018 v rozsahu 100 %, pretože sťažovateľ nesplnil svoju dôkaznú povinnosť a ku skutkovým tvrdeniam uvedeným v podaní zo 6. decembra 2018 nepredložil dôkazy do vykonania predmetného pojednávania. Žalovaná sa s týmito dôkazmi nemohla oboznámiť, nemohla sa k nim ani vyjadriť, čím podľa názoru okresného súdu sťažovateľ zaviniel odročenie tohto pojednávania.

4. Sťažovateľ konštatoval, že neporušil žiadne povinnosti vyplývajúce z právnych predpisov, a preto považuje za neprípustné, aby mu bola pripisovaná zodpovednosť za odročenie predmetného pojednávania. Uvedené dôkazy (okresným súdom neskôr označované aj ako podanie) boli už predložené 6. decembra 2018, čo nemožno považovať za nedostatočný časový interval na to, aby sa s nimi mohla oboznámiť žalovaná. S predmetným podaním bola navyše oboznámená zákonná sudkyňa i právny zástupca žalovanej a neexistovala žiadna prekážka, ktorá by priamo bránila žalovanej oboznámiť sa so súdnym spisom. Sťažovateľ uviedol, že ním predložené dôkazy „... mali napomôcť k presvedčivejšiemu opisu faktického stavu v prejednávanej veci (v tomto prípade záväzok splatiť úver z čias BSM). Žalobca - sťažovateľ predmetné dôkazy predložil v dobrej viere a z vlastnej iniciatívy, práve z tohto dôvodu je nutné konštatovať, že týmto spôsobom len realizoval svoje právo vyjadriť sa k veciam rozhodujúcim pre rozhodnutie vo veci samej, tak, ako sa to uvádza... napríklad článok 9 zákona č. 160/2015 Z.z. (CSP)... Spomínané dôkazy, resp. podanie boli navyše použité aj na vytýčenom pojednávaní zo dňa 13.12.2018, kedy sa s nimi rovnako mohla oboznámiť žalovaná. Z času, kedy boli dôkazy, resp. podania predložené, je možné aj prezumovať, že žalovaná musela byť na pojednávaní zo dňa 13.12.2018 už oboznámená s tvrdeniami, ktoré uvádzal žalobca.“. Sťažovateľ tiež poznamenal, že okresný súd ho zaviazal na predloženie listinných dôkazov (výpisy z účtov) až na predmetnom pojednávaní v lehote do 20. januára 2019. Sťažovateľ si túto povinnosť riadne a včas splnil, čím si plnil všetky svoje procesné povinnosti, ktoré mu uložil okresný súd.

5. Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia svojho uznesenia uviedol, že sťažovateľ sa v predmetnom podaní odvolal na dôkaz o splatení úverov, ktorý mal byť jeho prílohou. Posledný úver však už bol splatený 7. júna 2017, a preto tento dôkaz mohol sťažovateľ predložiť skôr, „ak by konal starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania.“. Sťažovateľ síce doručil predmetné podanie aj do schránky právneho zástupcu žalovanej, ale bez prílohy, a preto žalovaná k tomuto dôkazu nemohla zaujať stanovisko. Krajský súd ďalej uviedol, že sťažovateľov „argument, že uvedené skutočnosti boli aj predmetom jeho prednesu na pojednávaní neobstojí... nie je žiaduce ani včasné, ak strany sporu prednesú skutkové tvrdenia a dôkazné návrhy na pojednávaní. Neobstojí ani argument žalobcu, že svojim konaním neporušil žiadnu procesnú povinnosť, nakoľko mu žiadnu povinnosť súd neuložil, pretože povinnosť tvrdenia a s tým spojená dôkazná povinnosť vyplýva pre strany sporu priamo zo zákona, a nakoľko ide o sporové konanie... je v záujme strany uplatniť prostriedky procesného útoku a procesnej obrany včas.“. K argumentu sťažovateľa, že povinnosť na predloženie dôkazov o splatení úverov mu okresný súd uložil až na predmetnom pojednávaní, krajský súd poznamenal, že sa tak stalo z dôvodu, že „pôvodne predložený dôkaz, ktorý bol prílohou podania zo dňa 10.12.2018, nebol dostatočne hodnoverný,

nakoľko išlo o jednoduchú tabuľku s uvedením dátumov a výšky splátok, bez označenia autora tejto tabuľky, z ktorej nebolo zrejmé, že uvedené splátky platil žalobca zo svojho bankového účtu. “.

6. Sťažovateľ sa však domnieva, že krajský súd nebral do úvahy skutočnosť, že podanie, ktoré bolo nesporne predložené riadne a včas, nebolo nijako vyhodnotené a posúdené, čo muselo nevyhnutne viesť k nesprávnemu alebo minimálne nedostatočnému vyhodnoteniu skutkového stavu. Krajský súd navyše v rozpore s princípom náležitého zistenia skutkového stavu dokonca ani nevyhodnotil a nijako sa nevyjadril k predloženým dôkazom, resp. podaniam, kvôli ktorým došlo k odročeniu predmetného pojednávania. Podľa sťažovateľa krajský súd chybné a účelovo interpretoval § 181 ods. 4 a 5 Civilného sporového poriadku. Uznesenie krajského súdu sťažovateľ považuje za svojvoľné, nedôvodné, bez právneho základu a dostatočného odôvodnenia.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým postupom krajského súdu. V tejto súvislosti ústavný súd uvádza, že postup všeobecného súdu sa premieta aj do jeho rozhodnutia. Keďže sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti výslovne navrhoval aj zrušenie uznesenia krajského súdu, z tohto dôvodu predmetom prieskumu ústavného súdu bolo aj toto rozhodnutie krajského súdu.

9. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať ústavnými sťažnosťami len za predpokladu, že sa sťažovateľ nemôže a ani v budúcnosti nebude môcť domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom využitím takých právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

10. Ak zákon o ústavnom súde podmieňuje prípustnosť ústavnej sťažnosti vyčerpaním opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon poskytuje sťažovateľovi na ochranu jeho práva, tak o to viac je podmienkou prípustnosti ústavnej sťažnosti uplatňovanie práva, ktorého porušenie sťažovateľ namieta, riadnym, zákonom predpísaným spôsobom (m. m. III. ÚS 1/04). Sťažovateľ nemá na výber, ktorý z existujúcich systémov súdnej ochrany využije, ale je povinný

postupovať od súdnej ochrany poskytovanej všeobecnými súdmi k súdnej ochrane, na ktorú má právomoc ústavný súd. Iba za predpokladu, že sťažovateľ vyčerpal všetky jemu dostupné právne prostriedky súdnej a inej právnej ochrany svojho základného práva alebo slobody a pri ich uplatnení nie je úspešný, môže sa uchádzať o ochranu tohto základného práva alebo slobody sťažnosťou podanou ústavnému súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. IV. ÚS 193/2010, I. ÚS 178/2011, IV. ÚS 453/2011, III. ÚS 703/2017) s tým, že v súlade s § 124 zákona o ústavnom súde mu zostáva zachovaná lehota na podanie ústavnej sťažnosti aj proti rozhodnutiu napadnutému mimoriadnym opravným prostriedkom.

11. Predmetom ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa o porušení ním v bode 1 označených práv napadnutým postupom a uznesením krajského súdu, ktorému vytyka svojvôľu a tiež nedostatočné odôvodnenie pri posúdení úspechu žalovanej pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov odročeného pojednávania. Z obsahu ústavnej sťažnosti je tiež zrejmé, že sťažovateľ považuje odôvodnenie uznesenia krajského súdu za nedostatočné, keď sa krajský súd adekvátne nevysporiadal s jeho argumentáciou súvisiacou s posúdením a vyhodnotením úspechu žalovanej pri rozhodovaní o nároku na náhradu trov odročeného pojednávania.

12. Ustanovenie § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku upravuje prípustnosť dovolania (a v prípade naplnenia tohto dôvodu zároveň aj jeho dôvodnosť) v prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany postupom súdu nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti). Ak rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (napr. IV. ÚS 314/2020).

13. Ústavný súd v danej súvislosti konštatuje, že sťažovateľom je predstretá argumentácia aj vo vzťahu k odôvodneniu uznesenia krajského súdu týkajúceho sa nároku na náhradu trov odročeného pojednávania, vo svojom obsahu porušujúceho jeho práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. K otázke možnosti napadnúť dovolaním aj výrok o nároku na náhradu trov konania ústavný súd poukazuje na svoje uznesenie č. k. I. ÚS 275/2018 z 15. augusta 2018 (rozhodnutie č. 74/2018 publikované v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 2018, s. 1270), v ktorom okrem iného vyslovil, že ide o rozhodnutie, ktorým odvolací súd končí rozhodovanie o tejto otázke, ktoré tak možno považovať za rozhodnutie preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Z uvedeného vyplýva, že aj vo vzťahu k nároku na náhradu trov konania sťažovateľ disponoval účinným prostriedkom nápravy (dovolanie), ktorý nevyčerpal (m. m. I. ÚS 300/2020).

14. Zo zistení ústavného súdu pri príprave predbežného prekovania ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ proti uzneseniu krajského súdu dovolanie nepodal, a teda nevyužil právny prostriedok, ktorý mu zákon priznáva na ochranu jeho základných práv a slobôd, čím nerešpektoval subsidiárne postavenie ústavného súdu. Nevyužitie zákonnej možnosti podať dovolanie totiž nemožno nahrádzať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý, ako z už uvedeného vyplýva, môže založiť svoju právomoc na konanie o nej až vtedy, keď fyzická osoba alebo právnická osoba nemala inú ústavnú a zákonnú možnosť účinnej ochrany svojich práv; túto možnosť však sťažovateľ v danom prípade mal.

15. Ústavný súd dodáva, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti netvrdil a už vôbec nepreukázal, že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa, v okolnostiach jeho prípadu teda neprichádzal do úvahy ani prípadný možný postup ústavného súdu v zmysle § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

16. Na základe uvedeného ústavný súd podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť sťažovateľa odmietol ako neprípustnú.

17. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. mája 2021

Libor DUEA
predseda senátu